

از دهه ۷۰ یک تهاجم فرهنگی در بحث فرهنگ پوشش داشته‌ایم. دشمنان در فرهنگ‌سازی پوشش به سبک غربی و جداسازی از فرهنگ ایرانی – اسلامی بسیار هوشمندانه عمل کرده‌اند و ما در جامعه بیشتر پوشش‌های غربی را می‌بینیم. در کشور ما وضعیت پوشاک در حال حاضر با بحران مواجه است و ما به شدت با فقر فرهنگی پوشش مواجهیم

گفت‌وگوی «جوان» با پژوهشگر عرصه مدولباس

فقر فرهنگی پوشش داریم

زهرا چیذری

جریان مدولباس به مسئله حجاب و عفاف گره خورده است. در حالی که بنا بود ایران اسلامی به عنوان ام‌القرای جهان اسلام و کشور پیشرو در تمدن نوین اسلامی در حوزه مدولباس و جریان‌سازی مد اسلامی در دنیا حرفی برای گفتن داشته باشد، امروز شاهد آن هستیم که

همانطور که می‌دانید مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی برای مدولباس مربوط به سال ۱۳۸۵ است اما امروز بعد از ۱۶ سال از این مصوبه و ۱۷ سال پس از تصویب مصوبه راهکارهای گسترش عفاف و حجاب همچنان نبض جریان مد ایران در دست شبکه‌های زیر زمینی است و ما در حوزه مدولباس در عرصه بین‌الملل و حتی داخل حرفی برای گفتن نداریم. چرا جریان مدولباس در کشور ما موفق نبوده است؟

مصادیقی تر بگویید. برای این فرهنگ‌سازی باید چه کرد؟

آموزش و پرورش ما متولی این ۱۲۸ رگان است اما ما در مقطع دبستان و راهنمایی هیچ آموزشی برای بچه‌ها نداریم و از یک سنی به بچه می‌گوییم باید حجاب اسلامی داشته باشی! در صورتی که باید این پوشش به بچه‌ها آموزش داده شود و در کتب درسی بیاید. ما زمانی می‌توانیم پوشش را فراگیر کنیم که اطلاعات و آگاهی کافی به مردم بدهیم. چند سالی است که ما بحث پوشش عقیفانه را مطرح می‌کنیم اما من بدویم به عنوان کسی که ۱۸ – ۱۷ سال است، پژوهشگر مدولباس و عفاف و حجاب هستم و سال ۱۳۹۵ در این حوزه پژوهشگر بر تر شده‌ام، برایم سؤال است، این پوشش عقیفانه یعنی چه؟ هر سال در آستانه هفته عفاف و حجاب بیانیه‌هایی از سوی مجلس، وزارت ارشاد و سایر ارگان‌ها صادر می‌شود و به همین بیانیه‌ها اکتفا می‌کنیم! اگر بنابست فرهنگ پوشش در کشور اصلاح شود و با پوشش‌های نامتعارف مقابله کنیم، باید فرهنگ‌سازی درست داشته باشیم و لازمه این فرهنگ‌سازی ورود افراد عالم و مطلع به این مسئله است. اینکه فردی مذهبی و به عنوان رئیس یک ارگان راجع به بحث پوشش نظرات شخصی و غیر کارشناسی بدهد که از ابعاد علمی و مذهبی آن اطلاعی ندارد، نمی‌تواند کمکی به این موضوع کند.

ارز بایی شما از وضعیت موجود مدولباس اسلامی در جامعه چیست؟

در کشور ما وضعیت پوشاک در حال حاضر با بحران مواجه است و ما به شدت با فقر فرهنگی پوشش مواجهیم، چون از لحاظ علمی محدودیت داریم و اطلاعات ناقصی درباره آن به دست آورده‌ایم. چرا به این بحران رسیدهایم؟

ما در قرآن کلمه «خمر» و «جلباب» را داریم که در تفسیرها یک عده، جلباب را به عنوان چادر و عده‌ای دیگر پوشش سر تاسری تعبیر می‌کنند. خمر پوشش سر و روسری‌های بلند را شامل می‌شود و زنان عرب پوشش سر تاسری دشدانه‌مانندی داشته‌اند که در واقع جلباب همین پوشش است. ما کلمه چادر را نداریم. برعکس چادر یک فرهنگ ایرانی است و از دوره هخامنشیان ما در پوشش زنان ایرانی چادر داشته‌ایم؛ پارچه‌های مستطیل شکل که روی سر قرار می‌گرفته و تا پشت پا بوده است. در جامعه‌ای که مردم آگاه شده‌اند و آگاه هستند، باید در اطلاعات و آگاهی دادن به آنها هوشمندانه عمل کرد، در غیر این صورت آن را نمی‌پذیرند. ما زمانی می‌توانیم پوشش درستی را در جامعه داشته باشیم که درباره آن اطلاع، سانی و فرهنگ‌سازی کرده باشیم و همانطور که امام جعفر صادق (ع) فرموده‌اند به فرزندان تان لباس‌های عصر خودشان را بپوشانید؛ لباس‌هایی را طراحی و وارد بازار کنیم که متناسب با زمان حال و فعالیت‌های روزانه باشد و در عین حال حدود پوششی که در قرآن و در سوره‌های نور و احزاب در آنها رعایت شود.

چرا ما نتوانسته‌ایم مانند برخی کشورهای اسلامی دیگر همچون مالزی یا ترکیه در حوزه مدولباس موفق باشیم؟

کشورهای اسلامی مثل مالزی و ترکیه که در عرصه پوشاک از ما خیلی جلوترند، در حوزه مد اسلامی هزینه می‌کنند. در کشور ما ۴۰ سال است دغدغه حجاب و عفاف را داریم اما در کارهای کلان و فعالیت‌های حوزه حجاب و عفاف کمترین هزینه را برای این بخش در نظر می‌گیرند و به همین خاطر کارها اتر می‌ماند و افراد با زنان پوشش‌های سنتی خود را کنار بگذارند اما امروز می‌شوند یا با بودجه ناچیز انگیزه‌ای برای کار ندارند. به طور نمونه مجتمع پاس را در منطقه چیتگر به عنوان محلی برای عرضه کالای حجاب ساخته‌اند اما چرا نباید این مسئله در تصمیم‌ها و رفتارهای ما دیده نمی‌شود. بهتر باشد. در استان البرز یک پناهگاه زمان جنگ را به مکانی برای پوشش اسلامی اختصاص داده‌اند. اگر مد اسلامی پوشش و چادر برای ما مهم است، باید این مسئله در تصمیم‌ها و رفتارهای ما دیده شود. چرا حتی برای جشنواره‌ای که در این زمینه در کشور ما برگزار می‌شود، حداقل بودجه را در نظر می‌گیرند. اما به طور مثال در مالزی حداقل دو تا سه جشنواره بین‌المللی برگزار می‌شود و هزینه‌های زیادی را برای این مسئله اختصاص می‌دهند یا در ترکیه جشنواره‌ها و فستیوال‌های بین‌المللی برگزار می‌شود و برای این مسئله هزینه می‌شود. در کشور ما حتی بدیهی‌ترین مسائل برای فعالان این حوزه در نظر گرفته نمی‌شود. مشکل اساسی زیرساخت‌هایی است که ما در جامعه نیاز داریم. در جوامع دیگر به این زیرساخت‌ها اهمیت داده شده و برایش هزینه می‌شود اما در کشور ما بیشتر دغدغه‌ها در حد صحبت می‌ماند، چون متولیان هم افرادی نیستند که غیر از دغدغه، علم هم داشته باشند. بسیاری از برندهای مطرح دنیا به حوزه لباس‌های پوشیده ورود کرده‌اند، هدف از ورود این برندها را به حوزه لباس اسلامی چه می‌دانید؟

اینکه برندهای مطرح دنیا به لباس‌های پوشیده ورود کرده‌اند، بر این اساس است که جوامع نیاز به تنوع دارند. ما قبل از رنسانس پوشیدگی را داشتیم و بعد از آن به سمت برهنگی رفتیم، اما در شرایط کنونی

نگاه بخشی از مردم در دنیای غرب به سمتی رفته است که برهنگی ارضای‌شان نمی‌کند و به سمت لباس‌های پوشیده آمده‌اند، البته پشت این لباس‌ها و پوشیده دلایل دیگری هم هست. دانشمندان اروپایی و امریکایی طی تحقیقاتی که انجام داده‌اند، دیده‌اند که یک زمانی در جامعه نیاز به نیسروی کار بود و لازم بود زنان پوشش‌های سنتی خود را کنار بگذارند اما امروز به این نتیجه رسیده‌اند که عربانی در خانه‌ها راندامان را پایین می‌آورد. بر همین اساس هم در کمپانی‌های بزرگ دنیا شاهد آن هستیم که از پوشش مشخصی استفاده می‌شود، لباس‌ها عمدتاً پوشیده هستند و اجازه ندارند هر پوششی را استفاده کنند. این جوامع به

با برگزاری همایش و وبینار نمی‌توانیم فرهنگ پوشش را تغییر دهیم. اینها به سیاست‌های کلانی که در این عرصه گذاشته شده باز می‌گردد. فرهنگ پوشش باید متولیبانی داشته باشد که این متولیان علمش را داشته باشند تا بتوانند تغییر را ایجاد کنند. این مهم نیازمند کار گروه‌هایی متشکل از کارشناسان مذهبی، روانشناسان و طراحان لباس است تا اگر قرار است مصوبه‌ای باشد اینها را به صورت اصولی و علمی بنویسند تا مورد پذیرش عمومی قرار بگیرد

سازمانی ایران

همچنان از جریان مدولباس در دنیا بسیار عقب مانده‌ایم. این در حالی است که جریان‌سازی مدولباس ایرانی – اسلامی و ارائه طرح‌های جذاب و پوشیده می‌تواند بخش مهمی از بدجبابی‌ها را به خودی خود حل و فصل کند. سراغ وجهیه قیاب داران، پژوهشگر مدولباس و مدرس دانشگاه رفته و جریان مدولباس کشور را در گفت‌وگو با وی زیر ذر بین نقد برده‌ایم.

این نتیجه رسیده‌اند که برای بالا رفتن راندامان کاری و داشتن جامعه سالم‌تر باید به سمت لباس‌های پوشیده رفت. از سوی دیگر سوق یافتن برندهای مطرح دنیا به سمت لباس پوشیده این است که مسلمانان هم در دنیا کم نیستند و یک هدف برای برندهای مد دنیا محسوب می‌شوند. درست است که کشورهایی مثل مالزی و ترکیه در زمینه پوشش حرفی برای گفتن دارند اما این مسئله جهانی نیست، به همین خاطر برندهای مطرح دنیا لباس‌هایی را طراحی کرده‌اند که از سوی مسلمانان دنیا مورد اقبال قرار گرفت، چون این جامعه هدف کوچک نبود، به همین خاطر برندهای دیگر هم برای ورود به این عرصه تشویق شدند. این برای کشور مسلمانی مثل ما جای تأسف دارد و ما باید صادرکننده مد به سایر نقاط دنیا باشیم، حال آنکه افراد غیرمسلمان برای ما لباس طراحی می‌کنند.

عرضه لباس پوشیده از سوی برندهای جهانی نشانه اقبال عمومی در سراسر دنیا به این مدل از پوشش است و نشان می‌دهد اگر ما در عرصه مدولباس پوشیده حرفی برای گفتن داشته باشیم، می‌توانیم بخشی از بازار جهانی را هم به دست آوریم. نظر شما در این رابطه چیست؟

کاملاً با حرف شما موافقم. ما در تمامی جوامع افراد و اقشار مختلف با طرز فکرهای مختلف داریم. واقعیت امر این است که ما باید اقشار مختلف در جوامع مختلف را ببینیم و برای آنها پوشش تولید کنیم. در خیلی از برندها شاهد تولید لباس‌های بلند و یقه‌های بسته هستیم که مخاطبان آن لزوماً مسلمانان نیستند و افرادی هستند که عربانی را نمی‌پسندند. پوشیدگی ر لباس هیچ منافاتی با زیبایی، تنوع‌طلبی و مدگرایی ندارد و ما می‌توانیم لباس‌های پوشیده زیبا را طراحی کنیم که حتی در سایر کشورها و حتی کشورهای اروپایی مورد اقبال قرار بگیرد. همچنان که برخی خانه‌های اروپایی از لباس‌های کاملاً پوشیده‌ای استفاده می‌کنند. چرا کمترین از ظرفیت لباس اقوام استفاده می‌شود؟ در حالی که لباس اقوام هم از منظر پوشیدگی و هم زیبایی می‌تواند سلیقه‌های متنوعی را پوشش دهد و به نظر می‌رسد اگر ما بتوانیم از این ظرفیت استفاده

کنیم، به دلیل زیبایی و تنوع رنگ و طرح بتواند با اقبال عمومی در سطح دنیا با لاقبل کشورهای مسلمان مواجه شود. از نگاه شما چه مانعی در این حوزه وجود دارد؟

لباس‌های سنتی اقوام از لحاظ پوشیدگی کاملاً با پوشش ایرانی – اسلامی هماهنگی دارد و از منظر زیبایی هم بسیار جذاب هستند اما هزینه‌های هنگفتی که برای تولید آنها وجود دارد، موجب شده است مورد استقبال عمومی قرار نگیرند و همین‌طور چون اغلب به حالت چندلایه هستند، برای استفاده روزانه در جامعه مناسب نیستند، اما همه اینها قابلیت مدرنیزه شدن دارند و در صورت مدنیزه شدن مورد استقبال سایر کشورها هم قرار می‌گیرند، در عین حال مانند لباس‌های سنتی سایر کشورها می‌توانند به عنوان لباس فاخر مورد استفاده قرار گیرند.

جمعیت پایدار

حمایت از زوجین ناباور برای عبور سلامت از بحران جمعیت

مهدی نیک‌ضمیر

بی‌تردید یکی از مهم‌ترین بحران‌هایی که امروز در جامعه با آن مواجه هستیم، بحران کاهش جمعیت است. بر اساس آمارها و بر مبنای پنجره جمعیتی، ما حداکثر هفت سال برای خروج از این بحران فرصت داریم. این مسئله می‌طلبد تمامی دستگاه‌ها ساختارها و اندیشمندان جامعه در کنار یکدیگر قرار بگیرند تا بتوانیم خروجی مناسبی برای حل معضل جمعیت داشته باشیم.

قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده تنها قانونی است که برای حمایت از افزایش جمعیت و کمک به حل این بحران در کشور تصویب شده است؛ قانونی که در دولت سیزدهم از سوی سیدابراهیم رئیسی ابلاغ شد. نخستین تکلیف قانونی، قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، تشکیل ستاد ملی جمعیت است که با چند ماه تأخیر اجرایی شد. قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده به شکلی دست و پا شکسته در حال اجرایی شدن است. اگر چه مدت‌زمان زیادی از این قانون می‌گذرد و شاید نتوان به این زودی سراغ دستگاه‌ها و ساختارهای کم‌کار در این حوزه رفت. محسوس‌ترین بخش اجرایی‌شده از قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده، بحث اختصاص سهمیه در قرعه‌کشی خودرو و به مادران دارای دو فرزند و بیشتر است. اجرایی شدن بسیاری از بخش‌های دیگر این قانون نیازمند اختصاص بودجه و همراهی مجلس شورای اسلامی و سازمان برنامه‌بودجه برای اجرای این قانون است، یکی از مهم‌ترین بخش‌های این قانون، بحث حمایت از زوج‌های ناباور است.

براساس بند (ه) تبصره ۱۷ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مقرر بود ۹۰ درصد بارانه درمان برای سسه دوره کدام از زوجین ناباور و پوشش هزینه‌های دارویی و پاراکلینیک و ایجاد سامانه ثبت اطلاعات اختصاص یابد، مجلس در کنار ساماندهی‌ها در این تبصره، هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان برای درمان ناباروری تخصیص داد تا تنظیم‌گری کرده باشد و بودجه کافی برای حل مسائل این خانواده‌ها در اختیار وزارت بهداشت قرار بگیرد.

علاوه بر نظام بودجه‌ریزی در ماده ۴۳ قانون جوانی جمعیت در خصوص بیمه درمان ناباروری و موارد دیگر اقدامات مؤثری صورت گرفته است. در بودجه ۱۴۰۱ مجدداً هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان برای درمان ناباروری در تبصره ۱۴ دیده شده است. طبق صحبت‌های اخیر بهرام امین‌اللهی، وزیر بهداشت وزارت بهداشت خدمات نازایی و درمان ناباروری به اندازه کافی در کشور وجود ندارد، به همین خاطر از کل اعتبارات تخصصی‌یافته به این بخش که ۷۸۷ میلیارد تومان بود مبلغ ۴۹۲ میلیارد تومان تملکی است و باید مراکز به عنوان درمان ناباروری در استان‌ها ایجاد شود.

هم اکنون ۱۹۰۷ مرکز مرکز ناباروری و بلوک زایمانی و ۲۶ پروژه مرکز تخصصی درمان ناباروری در دست اجراست. سازمان بیمه سلامت هم از منابع خود مبلغ ۱۴۱ میلیارد تومان به درمان ناباروری اختصاص داده است.

در کنار اینها اما باید پوشش بیمه‌ای برای ارائه خدمات نازایی و ناباروری به طور کامل انجام شود و وزارت بهداشت استانداردهای ارائه خدمات مذکور را کامل ابلاغ کند. همچنین دبیر خانه شورای عالی بیمه سلامت مکلف است دستورالعمل خرید راهبردی خدمات موضوع آن را به طور کامل ابلاغ کند و بار مالی مورد نیاز برای اجرای این تصویب‌نامه از محل منابع مرتبط با ارائه خدمات نازایی و ناباروری در اختیار وزارت بهداشت قرار دهد و دوباره به سازمان‌های بیمه‌گر بایه انتقال پیدا کند. از سوی دیگر فرانتیزر هزینه‌های درمان زوج‌های ناباور در برنامه حمایت مالی از آنها تحت پوشش قرار گرفته است. به گفته وزیر بهداشت، در حال حاضر ۹۰ درصد تعرفه مصوب بخش دولتی بسته‌های خدماتی ناباروری در مراکز دولتی و ۹۰ درصد تعرفه مصوب بخش عمومی غیردولتی در این مراکز و پرداخت ۱۰ درصد تعرفه عمومی غیردولتی بسته‌های خدمات ناباروری در مراکز خصوصی و خیریه توسط سازمان بیمه سلامت در وزارت بهداشت انجام می‌شود و اگر منابع این بخش تأمین شود، به ۱۰۰ درصد ارتقا خواهد یافت.

افرادی هم که از ابتدای سال ۱۴۰۰ از مراکز غیرطرف قرار داد خدمات درمان ناباروری دریافت کرده‌اند، در قالب پرونده خسارت متفرقه هزینه‌های‌شان پرداخت می‌شود. پرداخت هزینه‌های دارو، پاراکلینیک و تجهیزات پزشکی مرتبط به صورت ۹۰ درصد تحت پوشش بیمه قرار گرفته است و دریافت خدمات کمک باوروی جهت زوج ناباور تا ۴۹ سال تمام و بدون محدودیت سنی با پرداخت ۹۰ درصد هزینه از جیب میسر شد، از سوی دیگر جهت قرارداد با بخش خصوصی در صندوق‌های بیمه همگانی و روستایی مجوزهای لازم صادر شده است.

اگر این خدمات به صورت پیوسته ادامه یابد، می‌توان امیدوار بود طی هفت سال فرصت باقی‌مانده بتوانیم از بحران جمعیت به سلامت عبور کنیم.